Prima instanţă: Judecătoria Edineţ sediul Donduşeni (jud.L.Danilişin)
Dosarul nr.2ac-39/2023 (2-21002793-03-2ac-20032023)

CURTEA DE APEL BĂLŢI
Colegiul Civil şi de Contencios administrativ
D E C I Z I E

4 octombrie 2024 **mun. Bălţi**

Instanţa compusă din:
Preşedinta şedinţei, judecător Stela Procopciuc
Judecătorii Elena Grumeza
Natalia Chircu
Grefier Olga Topada

examinând în şedinţă judiciară publică cererile de apel declarate de SRL"Sipuş" şi de GŢ"Ivaniţa Oleg Petru", în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de SRL"Sipuş" către GŢ"Ivaniţa Oleg Petru" privind încasarea datoriei, penalităţii, dobânzii de întârziere şi cererea reconvenţională formulată de GŢ"Ivaniţa Oleg Petru" către SRL"Sipuş" privind declararea nulităţii actului juridic, recunoaşterea dreptului de proprietate, împotriva hotărârii Judecătoriei Edineţ sediul Donduşeni din 21 decembrie 2022,-

c o n s t a t ă :

Pretenţiile reclamantului:

1. La 11.01.2021 FPC"Sipuş"SRL s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva GŢ„Ivaniţa Oleg Petru" cu privire la încasarea datoriei, penalităţii, dobânzii de întârziere.
2. În motivarea acţiunii reclamantul a indicat că la 12.01.2018, între FPC"SIPUŞ"SRL în calitate de vânzător şi GŢ"Ivaniţa Oleg Petru" în calitate de cumpărător a fost încheiat contract de vînzare-cumpărare a tehnicii agricole, prin care vânzătorul s-a obligat să vândă şi să renunţe la dreptul de proprietate asupra combinei de model „JOHN DEERE 2266", numărul înregistrării de stat *****, anul fabricării 2001, numărul şasiului *****, certificat tehnic de înmatriculare seria *****, iar cumpărătoul a cumpărat şi a preluat în proprietate bunul imobil ce constituie obiectul contractului şi s-a obligat să achite preţul convenit pentru bunul contractat.

3. Conform punctului 1.3 a contractului, preţul de vânzare a bunului contractat a fost 330 000 lei, dintre care 30 000 lei urmau a fi achitaţi la data semnării contractului, adică la 12.01.2018, iar restul sumei de 300 000 lei - până la data semnării contractului, adică 12.02.2018.

4. Se invocă în cerere, că din cauza circumstanţelor care nu au depins de vânzător, cumpărătorul GŢ ”Ivaniţa Oleg Petru” nu a achitat suma de 30 000 lei la data semnării tranzacţiei, obligaţie pe care acesta nu a onorat-o până în prezent. În pofida numeroaselor adresări cu cereri despre onorarea deplină a obligaţiei contractuale, cumpărătorul nu şi-a onorat obligaţiunile contractuale, invocând diferite pretexte.

5. Susţine că în cazul neonorării obligaţiunilor în pct.1.3 al contractului a fost prevăzută o penalitate de 0,1% pentru fiecare zi de întârziere. Astfel, că la data de 05.01.2021, datoria pârâtului faţă de reclamant constituie 49 273,53 lei, inclusiv 30 000 lei datoria de bază, iar 13873,53 lei dobânda de întârziere.

6. Solicită FPC ”Sipuş” SRL încasarea din contul GŢ ”Ivaniţa Oleg Petru” în beneficiul său a datoriei contractuale în mărime de 30000 lei, a penalităţii în mărime de 5400 lei, şi a dobînzii de întârziere în mărime de 13 873,53 lei, în total suma de 49 273,53 lei, cheltuielile de judecată şi anume taxa de stat achitată la depunerea cererii în mărime de 1478,21 lei.

7. La 09.12.2021 G.Ţ.”Ivaniţa Oleg Petru” a depus acţiune reconvenţională împotriva FPC”SIPUŞ”SRL, prin care a solicitat declararea nulităţii absolute a contractului de vînzare-cumpărare a tehnicii agricole din 12.01.2018 încheiat între SRL ”SIPUŞ” şi G.Ţ.”Ivaniţa Oleg Petru”, avînd ca obiect combina de model ”John Deer 2266” nr.înregistrării de stat *****, anul fabricării 2001, nr. şasiului *****, datorită faptului că vânzătorul la momentul încheierii contractului nu era proprietar al bunului; recunoaşterea dreptului de proprietate aparţinând G.Ţ. ”Ivaniţa Oleg Petru” în baza contractului de vînzare-cumpărare nr.22 din 28.05.2013 asupra bunului combină pentru recoltat şi treierat în set cu secerătoare şi cărucior pentru secerătoare anul producerii 2001, model John Deere 2266, nr. *****, şasiu ***** Număr motor *****, încheiat între FPC”SIPUŞ”SRL şi GŢ ”Ivaniţa Oleg Petru”; returnarea sumei de 330 000 lei pe care i-a încasat ilegal şi neîntemeiat FPC”SIPUŞ”SRL de la GŢ”Ivaniţa Oleg Petru” sub pretextul încheierii unui contract de vînzare- cumpărare a combinei care nu îi aparţinea cu drept de proprietate.

8. În motivarea cererii reconvenţionale a indicat că la 28.05.2013 între FPC”Sipuş”SRL şi G.Ţ. ”Ivaniţa Oleg Petru” a fost încheiat contractul de vânzare - cumpărare a combinei pentru recoltat şi treierat în set cu secerătoare şi cărucior pentru secerătoare anul producerii 2001, model John Deere 2266, nr. *****, şasiu

***** N motor *****. Valoarea totală a preţului contractului a constituit suma de 45000 euro, iar achitarea urma să se efectueze în 2 rate: prima în mărime de 20000 euro, iar a doua în sumă de 25 000 euro pînă la data de 25.11.2013. După achitarea sumei de 20000 euro FPC"SIPUŞ"SRL a transmis combina către GŢ "Ivaniţa Oleg Petru".

9. În privinţa sumei de 25000 euro, care urma să fie achitată ulterior până la 25.11.2013 părţile au convenit ca banii să fie reţinuţi din sumele ce trebuia să le plătească Ivaniţa Oleg prin intermediul lui Puşcaş Valentin de la persoanele a căror terenuri le prelucra Ivaniţa Oleg cu combina. Astfel, până la scadenţa indicată în contract, adică până la 25.11.2013 GŢ "Ivaniţa Oleg Petru" s-a achitat total cu preţul combinei, însă FPC"Sipuş"SRL continua să pretindă sume de bani, aplicând metoda şantajului şi lipsirea de combină în cazul refuzului achitării în continuare a diferitor sume de bani. Situaţia dată a continuat până în anul 2018.

10. Din anul 2013 până în anul 2018 Ivaniţa Oleg a investit sume de bani în întreţinerea şi reparaţia combinei, însă nu dispunea documentar de dreptul de proprietate şi, fiind o persoană simplă de la ţară, fără cunoştinţă în domeniul dreptului, dar având încredere în cumsecădenia altor persoane, a semnat la îndemnul lui directorului FPC"Sipuş"SRL, Puşcaş Valentin un şir de acte, precum şi a contractat un credit de la bancă în vederea achitării unei alte sume de bani pentru aceeaşi combină de model John Deere 2266, nr. *****, şasiu ***** N motor *****, în valoare de 330000 lei şi înregistrarea după el a dreptului de proprietate.

11. Susţine că contractul din 28.05.2013 de vînzare-cumpărare a combinei era perfect legal şi trebuia să producă efecte juridice, să transmită dreptul de proprietate către cumpărător. În pct.2 al contractului de vânzare -cumpărare din 28.05.2013, la rubrica "obligaţiile părţilor" se indică că vînzătorul se obligă să transmită obiectul cumpărătorului numai după decontarea totală cu mijloace băneşti, să transmită împreună cu obiectul toate documentele necesare pentru tranzacţia respectivă.

12. Astfel, combina de model John Deere 2266 a fost transmisă de către FPC"Sipuş"SRL către GŢ"Ivaniţa Oleg Petru" în anul 2013 şi se află la ultimul până în prezent. În termenul de 3 ani prevăzut de lege vânzătorul nu a înaintat pretenţii faşă de GŢ"Ivaniţa Oleg Petru" se prezumă că părţile au respectat condiţiile contractului, termenul de adresare în instanţă a expirat la data de 25.11.2013.

13. Menţionează GŢ"Ivaniţa Oleg Petru" că suma de bani în valoare de 330 000 lei, dintre care suma de 30 000 lei primită la data de 12.08.2018 şi suma de 300 000 lei primită la data de 19.02.2018 încasată ilegal şi neîntemeiat de către FPC" Sipuş"SRL de la GŢ"Ivaniţa Oleg Petru" urmează a fi restituită ultimului, pentru că

din anul 2013 se comporta ca un proprietar cu combina de model John Deere 2266, care se află în posesia şi dispoziţia sa, suporta toate cheltuielile de întreţinere şi reparaţie a acesteia, de aceea în coroborare cu circumstanţele invocate solicită recunoaşterea dreptului de proprietate asupra combinei de model John Deere 2266, după GŢ ”Ivaniţa Oleg Petru”, începînd cu data încheierii contractului din 2013.

Poziţia instanţei de fond:

14. Prin hotărârea Judecătoriei Edineţ sediul sediul Donduşeni din 21 decembrie 2022 s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de FPC”Sipuş”SRL împotriva GŢ”Ivaniţa Oleg Petru” privind încasarea datoriei contractuale, a penalităţii şi a dobânzii de întârziere, ca fiind neîntemeiată. S-a admis cererea reconvenţională înaintată de GŢ”Ivaniţa Oleg Petru” împotriva FPC”Sipuş”SRL.

15. S-a declarat nulitatea absolută a contractul de vânzare-cumpărare încheiat între FPC”Sipuş”SRL şi GŢ”Ivaniţa Oleg Petru” la data de 12.01.2018 a combinei de model ”John Deere 2266”, numărul înregistrării de stat *****, anul fabricării – 2001, număr şasiului – *****, certificat tehnic de înmatriculare seria *****.

16. S-a recunoscut dreptul de proprietate a GŢ”Ivaniţa Oleg Petru” în baza contractului de vânzare-cumpărare nr.22 din 28.05.2013, asupra combinei pentru recoltat şi treierat în set cu secerătoare şi cărucior pentru secerătoare, anul producerii 2001, de model ”John Deere 2266”, numărul înregistrării de stat *****, anul fabricării – 2001, număr şasiu – *****, număr motor *****, încheiat între FPC”Sipuş”SRL, în persoana directorului Puşcaş Valentin şi şi GŢ”Ivaniţa Oleg Petru”, conducător Ivaniţa Oleg.

17. S-a încasat din contul FPC”Sipuş”SRL în beneficiul GŢ”Ivaniţa Oleg Petru”, suma de 300000 lei, ca efect al nulităţii contractului de vânzare-cumpărare din 121.01.2018.

Exercitarea căii de atac:

18. La 27 decembrie 2022 avocatul Oceredniî Roman în calitate de reprezentant al SRL”Sipuş” a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Edineţ sediul Donduşeni din 21 decembrie 2022, solicitând casarea hotărârii.

19. La 20 ianuarie 2023 avocatul stagiar Vrabie Dina în calitate de reprezentant al GŢ”Ivaniţa Oleg Petru” a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Edineţ sediul Donduşeni din 21 decembrie 2022, solicitând modificarea hotărârii.

Argumentele părţilor:

20. În motivarea apelului avocatul stagiar Vrabie Dina în calitate de reprezentant al GŢ"Ivaniţa Oleg Petru" a indicat că deşi instanţa de judecată admite cererea reconvenţională, aceasta dispune încasarea din contul FPC "Sipuş" SRL în beneficiul GŢ "Ivaniţa Oleg Petru" doar suma de 300 000 lei, cînd solicitările din cererea reconvenţională fac trimitere la suma de 330 000 lei, ce reprezintă preţul combinei achitat integral de GŢ "Ivaniţa Oleg Petru" în temeiul contractului de vînzare-cumpărare nul al combinei din 12.01.2018.

21. Susţine că GŢ "Ivaniţa Oleg Petru" a transmis către FPC"Sipuş"SRL la 12.01.2018 suma de 30 000 lei în prezenţa martorului *****. Contrar afirmaţiilor instanţei de judecată remarcă că în calitate de probă a achitării inclusiv şi a sumei de 30 000 lei de către GŢ"Ivaniţa Oleg Petru" au fost prezentate declaraţiile martorilor ***** şi *****. Anume martorul *****, care îl însoţeşte peste tot pe Ivaniţa Oleg, a fost prezentă în momentul transmiterii sumei de 30 000 lei către administratorul FPC"Sipuş"SRL Puşcaş Valentin la data semnării contractului de vînzare-cumpărare din 12.01.2018.

22. În ceea ce priveşte clauza contractuală conform căreia achitarea urma să se efectuieze prin transfer, aduce la cunoştinţa instanţei de judecată că administratorul FPC"Sipuş"SRL a acceptat o altă modalitate de achitare a sumei 30000 lei, şi anume achitarea în numerar la data semnării contractului.

23. Mai mult decât atât, una dintre clauzele contractului de vînzare-cumpărare semnat la data de 12.01.2018, declarat ulterior nul în temeiul normelor legale de către instanţa de judecată, prevedea achitarea sumei de 30 000 lei la data semnării contractului, iar această clauză a fost respectată de către apelant.

24. Un alt temei ce determină necesitatea modificării hotărârii constă în faptul, că instanţa de judecată a omis să facă referire atât în conţinutul hotărârii, cât şi în partea dispozitivă despre cheltuielile de judecată suportate de către GŢ"Ivaniţa Oleg Petru", care au fost probate prin cecuri şi solicitate a fi încasate de la intimat. Apelantul a anexat la materialele cauzei cecurile de la benzinării în valoare totală de 4600 lei pentru 6 şedinţe de judecată, care atestă cheltuielile pe care le-a avut în legătură cu deplasarea reprezentantului acestuia către Judecătoria Edineţ sediul Donduşeni la fiecare şedinţă de judecată. Cheltuielile sunt rezonabile şi întemeiate în raport cu distanţa mare de la sediul cabinetului avocatului, care se află în Chişinău, pînă în r.Donduşeni.

25. În motivarea apelului avocatul Ocerednîi Roman în calitate de reprezentant al SRL"Sipuş" a indicat că prima instanţă a respins acţiunea iniţială şi a admis acţiunea reconvenţională, administrînd în calitate de probă doar declaraţiile intimatului şi martorului din partea acestuia. Specifică că părţile nu au întocmit

careva acorduri adiţionale la contract prin care ar fi modificat ordinea de transmitere a dreptului de proprietate. Obiectul contractului nu a fost executat din culpa cumpărătorului or, acesta nu a achitat a doua tranşă conform prevederilor contractului. Respectiv, livrarea bunului nu a avut loc, nefiind întocmit act de predare-primire.

26. Contrar prevederilor art.122 CPC şi art.210 CC, prima instanţă a concluzionat - circumstanţa că SRL"Sipuş" nu a înaintat careva pretenţii faţă de GŢ demonstrează că GŢ"Ivaniţa Oleg Petru" a executat integral obligaţiile de plată conform contractului din 2013, şi în acelaşi timp menţionează că nu sunt înscrisuri ce atestă neexecutarea.

27. Luînd în considerare că anume intimatul în acţiunea reconvenţională a invocat că chipurile s-a achitat integral, anume acestuia revenea sarcina probaţiunii. În prima instanţă SRL"Sipuş" a înaintat cerere de reclamare a înscrisurilor, prin care a solicitat reclamarea de la GT''Ivaniţa Oleg Petru" a documentelor contabile ce confirmă efectuarea achitării sumei de 25000.00 euro în beneficiul SRL"Sipuş" conform contractului de vînzare-cumpărare din 28.05.2013. Cererea a fost admisă de prima instanţă şi s-a obligat GŢ" Ivaniţa Oleg Petru" să prezinte documentele contabile ce atestă faptul achitării sumei de 25000 euro.

28. GŢ"Ivaniţa Oleg Petru" nu a prezentat nici un document contabil care ar putea confirma: existenţa sumei de 25000 euro, proveniența banilor achitaţi către vînzător, fie prin virament, fie în numerar, respectiv, SRL"Sipuş" a probat faptul neexecutării obligaţiei de plată conform contractului din 2013, însă prima instanţă a ignorat acest fapt şi a constatat faptul achitării în lipsa probelor.

29. Ce ţine de alegaţiile instanţei că SRL"Sipuş" nu a înaintat careva pretenţii sau acţiune în instanţă în legătură cu neexecutare şi nu a solicitat penalităţi, acestea sunt eronate şi pe marginea acestora comunică cu privire la penalitate că solicitarea acesteia reprezintă un drept al vînzătorului şi nu o obligaţie. Totodată, ţinând cont de faptul, că contractul din 2013 nu a fost executat, iar livrarea bunului nu a avut loc, nici nu a existat un temei legal sau contractual de a aplica penalitatea.

30. Cu privire la lipsa pretenţiilor materiale şi neînaintării acţiunii SRL"Sipuş" nu a a avut pretenţii materiale în legătură cu neexecutarea contractului, astfel, suma de 20000,00 euro achitată cu titlu de arvună, în corespundere cu art.633 CC a rămas la vînzător. În acelaşi timp, în legătură cu neachitarea restului sumei de 25000,00 euro şi neîntocmirii actului de predare-primire, SRL"Sipuş" nu a transmis dreptul de proprietate asupra combinei.

31. În al doilea rînd, aşa zisa "incompetenţa" intimatului, invocată de prima instanţă, nu constituie motiv de absolvire de obligaţiile legale de contabilizare a faptelor

economice în baza documentelor primare. Intimatul, în situaţia în care pretinde că este proprietar din 2013, nu a întreprins măsuri de înregistrare a dreptului de proprietate la Intehagro. Totodată acesta nu a prezentat dovada de asigurare obligatorie a combinei şi cel mai esenţial, acesta nu a prezentat instanţei actul de predare-primire pentru a dovedi transmiterea în proprietate a combinei.

32. Atrage atenţia instanţei de apel că iniţial intimatul, în referinţa depusă, a invocat că nu a încheiat şi nu a semnat contractul din 2018 şi nu dispune de un exemplar al contractului, iar semnătura acestuia a fost falsificată. A fost înaintat inclusiv şi demersul privind dispunerea expertizei grafoscopice. În acelaşi timp, Ivaniţa Oleg a depus şi o plîngere la organele de drept pe faptul pretinsei falsificări a semnăturii acestuia. Ulterior, intimatul a înaintat acţiunea reconvenţională, la care a anexat copia auntentificată de avocatul-stagiar Vrabie Dina de pe al doilea exemplar al contractului de vînzare-cumpărare din 2018.

33. Prin acţiune reconvenţională intimatul deja pretinde că contractul din 2018 nu este falsificat, ci este fictiv. Totodată a fost retras demersul privind dispunerea expertizei grafoscopice. Acţiunile intimatului demonstrează lipsa caracterului veridic al declaraţiilor acestuia. Anume în temeiul contractului de vînzare-cumpărare din 12.01.2018 SRL”Sipuş” a transmis către GŢ”Ivaniţa Oleg Petru” dreptul de proprietate asupra combinei, în acest sens fiind întocmit actul de predare-primire şi factura fiscală ambele semnate de părţi.

34. Conform informaţiei parvenite în adresa instanţei de la Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Tehnică „Intehagro”, GŢ”Ivaniţa Oleg Petru” a înregistrat dreptul de proprietate anume în temeiul contractului din 12.01.2018.

35. Menţionează că în speţă nu se regăsesc semne a fictivităţii contractului de vînzare-cumpărare din 12.01.2018. Vânzătorul a urmărit scopul înstrăinării bunului şi obţinerii preţului pentru bunul respectiv. Cumpărătorul, la rîndul său, a urmărit scopul obţinerii dreptului de proprietate asupra bunului şi a achitat parţial preţul.

36. Invocă avocatul că drepturile apelantului au fost grav prejudiciate, prin emiterea unei hotărîri ilegale, prejudicierea constând în: SRL”Sipuş” a pierdut dreptul de proprietate asupra combinei în temeiul contractului din 2013; SRL”Sipuş” nu a primit suma de 25000,00 euro, însă instanţa a constatat contrariul; SRL”Sipuş” a ramas dator faţă de GŢ” Ivaniţa Oleg Petru” cu suma de 300 000,00 lei ca rezultat al anulării contractului din 2018.

Poziţia părţilor expusă în şedinţa judiciară:

37. În şedinţa de judecată reprezentantul apelantului SRL”Sipuş”, avocatul Oceredniî Roman a susţinut apelul pe motivele invocate, solicitând admiterea lui, casarea

hotărârii, cu adoptarea unei noi hotărâri prin care acţiunea iniţială să fie admisă, cu respingerea acţiunii reconvenţionale.

38. Apelantul GŢ"Ivaniţa Oleg Petru" şi avocatul acestuia în şedinţă au cerut respingerea apelului, dar în şedinţele ulterioare nu s-au prezentat. Reprezentantul său, avocatul Coban Igor prin cererea din 04.10.2024 a solicitat amânarea şedinţei de judecată, invocând participarea la Conferinţa ştiinţifică internaţională la data de 03-04.10.2024(f.d.136-144 vol.2).

39. Conform art.206 alin.5 CPC, la solicitarea întemeiată a participantului la proces, instanţa poate amîna o singură dată judecarea cauzei în legătură cu neprezentarea motivată a reprezentantului acestuia.

40. Dat fiind că GŢ"Ivaniţa Oleg Petru" solicită repetat amânarea examinării cauzei pe motivul lipsei reprezentantului său, anterior fiind admisă o astfel de solicitare, Colegiul respingere cererera de amânare formulată de avocatul Coban Igor şi consideră posibilă examinarea cauzei în absenţa acestuia.

41. Potrivit art.379 alin.2 CPC, neprezentarea în şedinţa de judecată a apelantului sau a intimatului, a reprezentanţilor acestora, precum şi a unui alt participant la proces, citaţi legal despre locul, data şi ora şedinţei, nu împiedică judecarea apelului.

Aprecierea instanţei de apel:

42. Analizând legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate, prin prisma argumentelor invocate de participanţii la proces, a materialelor din dosar şi a normei legale relevante speţei, Colegiul consideră necesar de a casa integral hotărârea primei instanţe, din considerentele ce urmează.

43. Conform art.362 alin.1 Cod procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunţării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu dispune altfel.

44. Instanţa de apel constată că dispozitivul hotărârii a fost pronunţat la 21.12.2022, astfel termenul limită pentru declararea apelului era 20.01.2023. SRL"Sipuş" a declarat apelul la 27.12.202, iar GŢ"Ivaniţa Oleg Petru" a declarat apelul la 20.01.2023, ceea ce denotă că apelurile sunt declarate în termenul prevăzut la art.362 Codul de procedură civilă.

45. Potrivit art.385 lit.c) Cod de procedură civilă, instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să să admită apelul şi să caseze integral sau parţial hotărîrea primei instanţe, emiţînd o nouă hotărîre.

46. Articolul 386 alin.1 CPC statuiază că hotărîrea primei instanţe se casează sau se modifică de instanţa de apel dacă: a) circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei nu au fost constatate şi elucidate pe deplin; b) circumstanţele importante

pentru soluţionarea cauzei, pe care prima instanţă le consideră constatate, nu au fost dovedite cu probe veridice şi suficiente; c) concluziile primei instanţe, expuse în hotărîre, sînt în contradicţie cu circumstanţele cauzei; d) normele de drept material sau normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat.

47. Actele cauzei certifică faptul, că la 12.01.2018 FPC" Sipuş"SRL, în calitate de vînzător, şi GŢ"Ivaniţa Oleg Petru", în calitate de cumpărător, au încheiat contract de vînzare-cumpărare, avînd ca obiect combina de model "JOHN DEERE 2266", nr. înregistrării de stat *****, anul fabricării 2001, nr. şasiului *****, certificat tehnic de înmatriculare seria ***** /f.d.9, 200-201 vol.1/.

48. Potrivit pct.1.3 al contractului preţul bunului constituie 330 000 lei, dintre care 30 000 lei vor fi achitaţi la data semnării contractului, iar restul sumei de 300 000 lei vor fi achitaţi prin transfer la contul vînzătorului până la data de 18.02.2018.

49. Potrivit ordinului de plată nr.392 din 19.02.2018 GŢ"Ivaniţa Oleg Petru" a transferat către FPC"Sipuş"SRL suma de 300 000 lei, la destinaţia plăţii fiind indicat că plata pentru combina de model "JOHN DEERE 2266" în complet cu secerătoare pentru prelucrarea cerealelor de 7metri, conform contractului de vânzare-cumpărare nr. f/n din 12.01.2018 inclus TVA /f.d.128 vol.1/.

50. Tot la 19.02.2018 părţile contractante au întocmit actul de primire-predare la contractul de vânzare-cumpărare nr. f/n din 12.01.2018, factura WH 5934077 din 19.02.2018, potrivit căruia vânzătorul a predat cumpărătorului combina de model "JOHN DEERE 2266" cu secerătoare şi cărucior pentru secerătoare, anul produceri 2001, la preţul de 330 000 lei /f.d.127 vol.1/.

51. La 22.02.2018 GŢ"Ivaniţa Oleg Petru" a înregistrat combina de model "JOHN DEERE 2266" la Inspectoratul de Stat pentru Supraveghere Tehnică Intehagro" Donduşeni, fiind eliberat certificatul tehnic de înmatriculare seria AB nr.***** /f.d.129 vol.1/.

52. La 30.12.2020 SRL"Sipuş" a expediat către GŢ"Ivaniţa Oleg Petru" somaţie, solicitând achitarea datoriei restante la contractul de vânzare-cumpărare din 12.01.2018, în mărime de 30 000 lei, a penalităţii în mărime de 5400 lei, a dobânzii de întârziere de 13797,10 lei. Somaţia a fost recepţionată contra semnătură în avizul de recepţie la 08.01.2021 /f.d.13, 33 vol.1/.

53. Dat fiind că GŢ"Ivaniţa Oleg Petru" n-a reacţionat la somaţie, respectiv nu a achitat plăţile solicitate, la 11.01.2021 FPC"Sipuş"SRL s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva GŢ„Ivaniţa Oleg Petru", solicitând încasarea din contul GŢ "Ivaniţa Oleg Petru" în beneficiul său a datoriei contractuale în mărime de 30 000 lei, a penalităţii în mărime de 5400 lei, şi a dobânzii de întârziere în mărime de 13

873,53 lei, în total suma de 49 273,53 lei, cheltuielile de judecată şi anume taxa de stat achitată la depunerea cererii în mărime de 1478,21 lei /f.d.2-27 vol.1/.

54. La 09.12.2021 G.Ţ.”Ivaniţa Oleg Petru” a depus acţiune reconvenţională împotriva FPC”SIPUŞ”SRL, prin care a solicitat declararea nulităţii absolute a contractului de vînzare-cumpărare a tehnicii agricole din 12.01.2018 încheiat între SRL”SIPUŞ” şi G.Ţ.”Ivaniţa Oleg Petru”, avînd ca obiect combina de model ”John Deer 2266” nr.înregistrării de stat *****, anul fabricării 2001, nr. şasiului *****, returnarea sumei de 330 000 lei/ f.d. 160-173 vol.1/.

55. Prin hotărârea Judecătoriei Edineţ sediul sediul Donduşeni din 21 decembrie 2022 s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de FPC”Sipuş”SRL împotriva GŢ”Ivaniţa Oleg Petru” privind încasarea datoriei contractuale, a penalităţii şi a dobânzii de întârziere, ca fiind neîntemeiată. S-a admis cererea reconvenţională înaintată de GŢ”Ivaniţa Oleg Petru” împotriva FPC”Sipuş”SRL.

56. S-a declarat nulitatea absolută a contractul de vânzare-cumpărare încheiat între FPC”Sipuş”SRL şi GŢ”Ivaniţa Oleg Petru” la data de 12.01.2018 a combinei de model ”John Deere 2266”, numărul înregistrării de stat *****, anul fabricării – 2001, număr şasiului – *****, certificat tehnic de înmatriculare seria *****.

57. S-a recunoscut dreptul de proprietate a GŢ”Ivaniţa Oleg Petru” în baza contractului de vânzare-cumpărare nr.22 din 28.05.2013, asupra combinei pentru recoltat şi treierat în set cu secerătoare şi cărucior pentru secerătoare, anul producerii 2001, de model ”John Deere 2266”, numărul înregistrării de stat *****, anul fabricării – 2001, număr şasiu – *****, număr motor *****, încheiat între FPC”Sipuş”SRL, în persoana directorului Puşcaş Valentin şi şi GŢ”Ivaniţa Oleg Petru”, conducător Ivaniţa Oleg.

58. S-a încasat din contul FPC”Sipuş”SRL în beneficiul GŢ”Ivaniţa Oleg Petru”, suma de 300000 lei, ca efect al nulităţii contractului de vânzare-cumpărare din 121.01.2018 /f.d.15,25-39 vol.2/.

59. În argumentarea soluţiei de respingerer a acţiunii civile formulate de SRL”Sipuş” instanţa de prim nivel a concluzionat că în temeiul contractului din 28.05.2013, GŢ ”Ivaniţa Oleg Petru” a preluat dreptul de proprietate asupra combinei de model John Deere 2266, nr. ***** cu toate cele 3 atribute ale acestuia: folosinţă, posesie şi dispoziţie, respectiv, din acel moment, FPC”Sipuş”SRL a pierdut dreptul de a dispune de bunul înstrăinat, că în anul 2018, FPC ”Sipuş”SRL, ducînd în eroare pe conducătorul GŢ”Ivaniţa Oleg Petru” printr-un contract de vînzare-cumpărare a aceluiaşi bun, doar cu alt preţ, a dispus repetat de bunul care deja nu-i aparţinea, înstrăinând-l încă o dată către GŢ ”Ivaniţa Oleg Petru”; că ce ţine de contractul de vînzare-cumpărare din 28.05.2013, părţile şi-au executat obligaţiile ce îi revin

fiecăruia, GŢ ”Ivaniţa Oleg Petru”a achitat integral şi în termenii stabiliţi suma prevăzută de contract, în calitate de probă servind lipsa pretenţiilor ambelor părţi una faţă de alta pe parcursul a mai multor ani, transmiterea de către FPC”Sipuş”SRL către GŢ ”Ivaniţa Oleg Petru” a combinei de model John Deere 2266, nr. *****, conform pct. 4.1 şi 2.1.1 a contractului nr. 22 din 28.05.2013; că FPC” Sipuş”SRL în momentul întocmirii contractului din 12.01.2018 şi perceperii unei sume de bani din contul GŢ ” Ivaniţa Oleg Petru”, nu era proprietarul bunului, din anul 2013 proprietar a devenit GŢ ” Ivaniţa Oleg Petru”, care după achitarea costului combinei şi transmiterii bunului, a devenit proprietar, din considerentele menţionate, contractul încheiat la 12.01.2018 este nul, iar suma de bani în valoare de 300 000 lei, percepută ilegal de către FPC” Sipuş”SRL de la GŢ ”Ivaniţa Oleg Petru” urmează a fi restituită ultimului.

60. La 27.12.2022 avocatul Oceredniî Roman în calitate de reprezentant al SRL”Sipuş” a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Edineţ sediul Donduşeni din 21 decembrie 2022, solicitând casarea hotărârii, cu adoptarea unei noi hotărâri potrivit căreia acţiunea iniţială a să fie admisă, cu respingerea acţiunii reconvenţionale.

61. La 20.01.2023 avocatul stagiar Vrabie Dina în calitate de reprezentant al GŢ”Ivaniţa Oleg Petru” a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Edineţ sediul Donduşeni din 21 decembrie 2022, solicitând modificarea hotărârii, prin adăugarea în dispozitivul hotărâri că se încaseze de la FPC”Sipuş”SRL în beneficiul GŢ ”Ivaniţa Oleg Petru” a sumei de 30 000 lei care au fost percepuţi ilegal în temeiul contractului de vânzare-cumpărare nul din 12.01.2018, încasarea de la FPC”Sipuş”SRL în beneficiul GŢ ”Ivaniţa Oleg Petru” a sumei 4600 le în calitate de cheltuieli de judecată în legătură cu deplasarea reprezentantului acestuia la 6 şedinţe de judecată.

62. În conformitate cu dispoziţiile art.373 alin.1,2 Cod de procedură civilă, instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces.

63. Astfel, prevederile legale enunţate în mod expres, obligă instanţa de apel să verifice circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite şi este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei şi să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

64. Potrivit regulilor unui proces echitabil, reţinând-se rolul determinant al concluziilor instanţei de apel, ultima are obligaţia să examineze efectiv problemele esenţiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însuşirea motivelor instanţei inferioare (Hirro Balani contra Spaniei, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis vs Grecia nr. 21522/93 din 29.05.1997 §43).

65. La fel, potrivit recomandărilor avizului nr.11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenţia Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătoreşti, o motivaţie şi o analiză clară sunt cerinţele fundamentale ale hotărârilor judecătoreşti şi un aspect important al dreptului la un proces echitabil. Pentru a răspunde cerinţelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidenţieze, că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esenţiale ce i-au fost prezentate.

66. Instanţa de apel menţionează că art.6 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului garantează dreptul justiţiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligaţiei instanţelor de judecată de a-şi argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanţelor pricinii. Îndatorirea de a motiva coerent şi unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicţii între motivare şi dispozitiv, constituie o garanţie pentru justiţiabili, în faţa eventualului arbitrariu judecătoresc, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar.

67. Potrivit art.5 alin.1 Cod de procedură civilă, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanţă judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertăţile şi interesele legitime.

68. Conform art.118 alin.(1) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

69. Potrivit art.121 Cod de procedură civilă, instanţa judecătorească reţine spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existenţa sau inexistenţa de circumstanţe, importante pentru soluţionarea justă a cazului.

70. În conformitate cu art.130 din Codul de procedură civilă, instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanţa judecătorească o forţă probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanţă privitor la pertinenţa, admisibilitatea, veridicitatea ei,

iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă şi suficienţa pentru soluţionarea cauzei.

71. Colegiul reţine că SRL"Sipuş" îşi întemeiază acţiunea pe contractul de vânzare-cumpărare din 12.01.2018.

72. Articolul 8 alin.1,2 lit.a) Cod civil, în vigoare până la 01.09.2019, prevede că drepturile şi obligaţiile civile apar în temeiul legii, precum şi în baza actelor persoanelor fizice şi juridice care, deşi nu sînt prevăzute de lege, dau naştere la drepturi şi obligaţii civile, pornind de la principiile generale şi de la sensul legislaţiei civile. Drepturile şi obligaţiile civile apar: a) din contracte şi din alte acte juridice.

73. Conform art.9 alin.1,2 Cod civil, în vigoare până la 01.09.2019, persoanele fizice şi juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să îşi exercite drepturile şi să îşi execute obligaţiile cu bună-credinţă, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică şi cu bunele moravuri. Buna-credinţă se prezumă pînă la proba contrară. Neexercitarea de către persoanele fizice şi juridice a drepturilor civile ce le revin nu duce la stingerea acestora, cu excepţia cazurilor prevăzute de lege.

74. Articolul 15 alin.1 Cod civil prevede că apărarea drepturilor civile încălcate se face pe cale judiciară.

75. Conform art.514 Cod civil, obligaţiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) şi din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condiţiile legii.

76. Conform dispoziţiilor art.art.513 alin.1, 572 alin.2 Cod civil (până la modificările din 01.03.2019), debitorul şi creditorul trebuie să se comporte cu bună-credinţă şi diligentă la momentul naşterii, pe durata existenţei, la momentul executării şi stingerii obligaţiei. Obligaţia trebuie executată în modul corespunzător, cu bunăcredinţă, la locul şi în momentul stabilit.

77. Colegiul civil notează că prin natura sa, raportul juridic obligaţional este menit să producă efecte juridice. Efectul general al oricărei obligaţii este de a da creditorului dreptul de a obţine de la debitor îndeplinirea exactă a prestaţiei la care s-a obligat. Dar, pentru ca o obligaţie să poată fi executată, mai întîi de toate, este necesar ca aceasta să existe. Obligaţiile se consideră executate în mod corespunzător, dacă sunt respectate toate condiţiile prevăzute în actul din care au luat naştere, precum ar fi cele privitoare la obiectul, subiectele, locul, timpul şi modul de executare.

78. Potrivit art.666 alin.1,2; 667 alin.1 Cod civil, până la modificările din 01.03.2019, contract este acordul de voinţă realizat între două sau mai multe persoane prin care se stabilesc, se modifică sau se sting raporturi juridice. Contractului îi sînt aplicabile normele cu privire la actul juridic. Părţile contractante pot încheia în mod liber, în limitele normelor imperative de drept, contracte şi pot stabili conţinutul lor.

79. Dispoziţiile art.753 alin.1,2 Cod civil, până la modificările din 01.03.2019, stipulează că prin contractul de vînzare-cumpărare, o parte (vînzător) se obligă să predea un bun în proprietate celeilalte părţi (cumpărător), iar aceasta se obligă să preia bunul şi să plătească preţul convenit. Vînzătorul se obligă să remită, concomitent cu predarea bunului, documentele referitoare la bun, prevăzute de lege, dacă în contractul de vînzare-cumpărare nu este prevăzut altfel.

80. Potrivit art.757 alin.1 Cod civil, până la modificările din 01.03.2019, vînzătorul trebuie să predea bunul: a) la data stabilită în contract sau la data care poate fi dedusă din contract; b) în orice moment în cursul perioadei stabilite în contract sau determinate prin referire la contract, cu excepţia cazului în care din împrejurări rezultă că alegerea datei revine cumpărătorului; c) într-un termen rezonabil calculat de la data încheierii contractului, în celelalte cazuri.

81. Conform art.760 alin.1 Cod civil, până la modificările din 01.03.2019, obligaţia de predare a bunului se consideră executată în momentul: a) predării bunului către cumpărător sau către persoana indicată de el; b) punerii bunului la dispoziţia cumpărătorului sau a persoanei indicate de el dacă bunul urmează să fie predat la locul aflării lui. Bunul se consideră pus la dispoziţia cumpărătorului dacă este individualizat prin marcare sau în alt mod şi dacă este pregătit de predare în termenul stabilit, iar cumpărătorul este informat despre aceasta potrivit clauzei contractuale.

82. Articolul 320 alin.2 Cod civil, până la modificările din 01.03.2019, prevede că dreptul de proprietate se poate dobîndi, în condiţiile legii, prin ocupaţiune, act juridic, succesiune, accesiune, uzucapiune, precum şi prin hotărîre judecătorească atunci cînd aceasta este translativă de proprietate.

83. Conform art.321 alin.1 Cod civil, până la modificările din 01.03.2019, dreptul de proprietate este transmis dobînditorului în momentul predării bunului mobil dacă legea sau contractul nu prevede altfel.

84. Colegiul civil şi de contencios administrativ constată că SRL”Sipuş” , în calitate de vânzător, şi-a exercitat obligaţiunile contractuale asumate în contractul de vânzare-cumpărare din 12.01.2018, încheiat cu GŢ”Ivaniţa Oleg Petru”, în calitate de cumpărător, în ceea ce priveşte predarea bunului-obiect al contractului, pe când cumpărătorul nu şi-a executat integral obligaţia de achitare a preţului bunului, care potrivit contractului era de 330 000 lei, fiind achitată doar suma de 300 000 lei la 19.02.2018 prin transfer bancar, datoria constituind 30 000 lei, or, dovadă privind achitarea sumei de 30 000 lei GŢ”Ivaniţa Oleg Petru” n-a prezentat.

85. Concomitent, completul de judecată reţine că în pct.1.3 l contractului de vânzare-cumpărare din 12.01.2018 părţile contractante au convenit că preţul de vânzare a

bunului va fi achitat prin transfer la contul vânzătorului. Astfel, suma de 300 000 lei a fost achitată prin transfer bancar, după cum prevede contractul respectiv.

86. În cererea de apel GŢ"Ivaniţa Oleg Petru" susţine că suma de 30 000 lei a fost achitată în numerar la data încheierii contractului. Acest argument se respinge, dat fiind că nu se denotă că părţile contractante ar fi încheiat acord adiţional prin care s-ar fi modificat clauza contractuală privind modul de plată a bunului de către vânzător.

87. În acelaşi timp, dispoziţiile art.210 alin.1 Cod civil până la modificările din 01.03.2019 stipulează că trebuie să fie încheiate în scris actele juridice dintre persoanele juridice, dintre persoanele juridice şi persoanele fizice şi dintre persoanele fizice dacă valoarea obiectului actului juridic depăşeşte 1000 de lei, iar în cazurile prevăzute de lege, indiferent de valoarea obiectului.

88. În speţă, GŢ"Ivaniţa Oleg Petru" nu a probat prin probe scrise faptul achitării sumei în mărime de 30 000 lei către SRL"Sipuş" şi din aceste considerente Colegiul constată că acţiunea civilă formulată de SRL"Sipuş" către GŢ"Ivaniţa Oleg Petru" privind încasarea datoriei în mărime de 30 000 lei este întemeiată şi urmează a fi admisă integral, iar referirea la declaraţiile martorilor este una irelevantă, deoarece proba cu martori este una inadmisibilă în cazul în care actul juridic este încheiat în scris, prin urmare şi proba executării acestuia urmează a fi îmbrăcată în formă scrisă.

89. Referitor la cererea reconvenţională prin care GŢ"Ivaniţa Oleg Petru" solicită declararea nulităţii absolute a contractului de vânzare-cumpărare din 12.01.2018, se va reţine că potrivit art.216 alin.1; 217 alin.1 Cod civil, până la modificările din 01.03.2019, actul juridic este nul în temeiurile prevăzute de prezentul cod (nulitate absolută). Nulitatea absolută a actului juridic poate fi invocată de orice persoană care are un interes născut şi actual. Instanţa de judecată o invocă din oficiu.

90. Conform art.219 alin.1,2 Cod civil, până la modificările din 01.03.2019, actul juridic nul încetează cu efect retroactiv din momentul încheierii. Dacă din conţinutul său rezultă că poate înceta numai pentru viitor, actul juridic nu va produce efecte pentru viitor. Fiecare parte trebuie să restituie tot ceea ce a primit în baza actului juridic nul, iar în cazul imposibilităţii de restituire, este obligată să plătească contravaloarea prestaţiei.

91. Nulitatea absolută a fost descrisă ca cel mai categoric refuz de a recunoaşte efectele juridice urmărite prin încheierea actului juridic. Pretinsul act juridic, chiar din momentul încheierii sale, este lipsit de orice efect juridic urmărit, faţă de părţile sale şi de terţi, şi permanent (indiferent de trecerea timpului).

92. Instanţa de apel reiterează că nulitatea este sancţiunea care se aplică în cazul în care la încheierea actului juridic civil nu se respectă condiţiile de valabilitate. Nulitatea este mijlocul prevăzut de lege pentru a asigura respectarea condiţiilor de valabilitate a actului juridic. În măsura în care un act juridic concret nu respectă aceste condiţii, el este lipsit de efectele sale prin intermediul nulităţii.

93. În cererea reconvenţională GŢ"Ivaniţa Oleg Petru" invocă că contractul de vânzare-cumpărare din 12.01.2018 este fictiv, pe motiv că semnătura din contract din numele lui nu i-ar aparţine, dar şi că SRL"Sipuş" nu era proprietar al bunului la 12.01.2018, proprietar fiind GŢ"Ivaniţa Oleg Petru" din anul 2013 în baza contractului de vânzare-cumpărare din 28.05.2013.

94. Articolul 221 alin.1 Cod civil, până la modificările din 01.03.2019 prevede că actul juridic încheiat fără intenţia de a produce efecte juridice (actul juridic fictiv) este nul.

95. Colegiul menţionează că actele juridice fictive şi cele simulate au menirea să creeze o aparenţă juridică pentru terţi şi implică: o neconcordanţă intenţionată între voinţa reală şi voinţa declarată; această neconcordanţă are ca scop amăgirea terţilor. Motivele actelor juridice fictive şi simulate pot fi diferite: ocolirea unor dispoziţii legale imperative, fraudarea fiscului sau a creditorilor, ascunderea faţă de public a anumitor operaţii juridice etc.

96. Actul juridic încheiat fără intenţia de a produce efecte juridice (actul juridic fictiv) este lovit de nulitate absolută, deoarece în cazul acestui act lipseşte unul din elementele definitorii ale actului juridic consfinţit în art. 195 – intenţia de a da naştere, modifica, sau stinge drepturi şi obligaţii civile. Manifestarea de voinţă în cazul actului juridic fictiv este falsă şi are ca scop inducerea în eroare a altor persoane, creînd aparenţa existenţei actului juridic în realitate.

97. Completul de judecată constată că într-adevăr părţile în litigiu la 28.05.2013 au încheiat un contract de vânzare-cumpărare, obiect al căruia era combina de model John Deere 2266, nr. ***** /f.d.170 vol.1/.

98. Potrivit pct.1.3, 1.4 al contractului de vânzare-cumpărare din 28.05.2013, preţul bunului constituie 45000 euro, fără TVA; achitarea se va efectua în 2 rate, prima tranşă până la 15.08.2013 în sumă de 20000 euro şi se va considera drept arvună, a doua tranşă până la 25.11.2013 în sumă de 25000 euro.

99. Colegiul concretizează că, deşi acest contract din 28.05.2013 a fost încheiat, având acelaşi obiect ca şi în contractul din 12.01.2018, primul contract n-a fost consumat/realizat prin executarea obligaţiunilor de către părţile contractante. Astfel, nu a fost achitat preţul convenit şi nu s-a realizat acţiunea de transmitere a bunului

şi a actelor, cu înregistrarea bunului după noul proprietar/cumpărătorul GŢ”Ivaniţa Oleg Petru”.

100. Completul civil reţine că în temeiul normelor legale, referitoare la nulitatea absolută a unui act temeiurile nulităţii absolute se prezumă a fi în cazul cînd lipseşte un element esenţial pentru formarea actului juridic, precum consîmţământul (art. 199), obiectul (art. 206), cauza (art. 207), forma cerută ad validatem (art. art. 211, 213), prin obiectul sau cauza sa actul juridic contravine normelor imperative, ordinii publice, sau bunelor moravuri (art. 220), actul juridic este fictiv sau simulat (art. 221), actul juridic este încheiat de o persoană fară capacitate de exerciţiu (art. 222), actul juridic este încheiat de un minor în vîrstă de la 7 la 14 ani (art. 223), nu este respectată obligaţia de înregistrare a actului juridic ca condiţie de valabilitate (art. 214).

101. In acelaşi sens, este de remarcat faptul că potrivit art. 195 Cod civil, act juridic civil este manifestarea de către persoane fizice şi juridice a voinţei îndreptate spre naşterea, modificarea sau stingerea drepturilor şi obligaţiilor civile.

102. Conform art. 199 Cod civil, consimţământ este manifestarea, exteriorizată, de voinţă a persoanei de a încheia un act juridic. Consimţământul este valabil dacă provine de la o persoană cu discemământ, este exprimat cu intenţia de a produce efecte juridice şi nu este viciat.

103. Articolul 221 alin.1 Cod civil, actul juridic încheiat fără intenţia de a produce efecte juridice (actul juridic fictiv) este nul.

104. Astfel, în sensul art.221 Codul civil, actele juridice fictive au menirea să creeze o aparenţă juridică pentru terţi şi implică o neconcordanţă intenţionată între voinţa reală şi voinţa declarată, această neconcordanţă are ca scop amăgirea terţilor. Motivele actelor juridice fictive şi simulate pot fi diferite: ocolirea unor dispoziţii legale imperative, fraudarea fiscului sau a creditorilor, ascunderea faţă de public a anumitor operaţii juridice etc. Actul juridic încheiat fără intenţia de a produce efecte juridice (actul juridic fictiv) este lovit de nulitate absolută, deoarece în cazul acestui act lipseşte unul din elementele definitorii ale actului juridic consfinţit art. 195 Codul civil, intenţia de a da naştere, modifica, sau stinge drepturi şi obligaţii civile. Manifestarea de voinţă în cazul actului juridic fictiv este falsă şi are ca scop inducerea în eroare a altor persoane, creând aparenţa existenţei actului juridic în realitate.

105. Prin urmare, actul juridic se va recunoaşte ca fictiv în temeiul art.221 Codul civil numai în cazul în care ambele părţi nu au intenţia sa-l execute. Astfel, apelantul/pârât GŢ ”Ivaniţa Oleg Petru” nu a invocat argumente şi probe privind intenţia ambelor părţi de a nu executa actul, dimpotrivă, circumstanţele şi faptele

constate în procesul examinării cauzei demonstrează că părţile actului juridice au executat condiţiile esenţiale ale contractului de vînzare-cumpărare a bunului mobil litigios şi şi-au asumat consecinţele actelor încheiate. Astfel că, vânzătorul a transmis bunul în proprietatea cumpărătorului, iar cumpărătorul a achitat parţial preţul acestuia.

106. Mai mult, potrivit informaţiei din 02.03.2022 furnizate instanţei de judecată de către Inspectoratul de Stat pentru Supraveghere Tehnică ”Intehagro”, subdiviziunea teritorială Donduşeni, potrivit Sistemului Informatic ”Registrul Utilajului Agricol”, combina de model ”JOHN DEERE 2266” , anul fabricării 2001, numărul motorului *****, numărul şasiului *****, culoare verde, la 22.02.2018 a fost supusă înregistrării de stat cu numărul de înmatriculare ***** şi certificatul tehnic de înmatriculare ***** după GŢ”Ivaniţa Oleg Petru”, ca urmare a prezentării următoarelor ocumente: contractul de vânzare-cumpărare din 12.01.2018 şi a facturii fiscale WH 5934077 din 19.02.2018 /f.d.156 vol.1/.

107. GŢ”Ivaniţa Oleg Petru” în şedinţa instanţei de apel nu a putut formula explicaţii plauzibile cu privire la necesitatea încheierii unui nou contract de vînzare cumpărare în anul 2018 şi achitarea preşului de 300000lei, în condiţia în care acesta pretinde că ar fi cumpărat combina încă în a. 2013 şi că este proprietar al acesteia ăncă din perioada respectivă.

108. Faptul că Ivaniţa Oleg poseda bunul în perioada de după încheierea contractului de vânzare-cumpărare din 28.05.2013, în calitate de şofer, după cum rezultă din foile de parcurs, dânsul fiind angajat la SRL”Sipuş”, potrivit extraselor salariale prezenate de SRL”Sipuş”, pentru perioada anilor 2015-2017, nu confirmă dreptul de proprietate al GŢ ” Ivaniţa Oleg Pentru” asupra combinei, or, Ivaniţa Oleg folosea bunul în numele şi interesul angajatorului în calitate de angajat.

109. Potrivit art.17,19 a Legii contabilităţii nr.113 din 27.04.2007, deţinerea de către entitate a activelor cu orice titlu, înregistrarea surselor de provenienţă a acestora si a faptelor economice fără documentarea si reflectarea acestora în contabilitate se interzic. Contabilitatea cheltuielilor se ţine pe feluri de cheltuieli, potrivit naturii sau destinaţiei acestora. Faptele economice se contabilizează în baza documentelor primare şi centralizatoare. Documentele primare se întocmesc în timpul efectuării operaţiunii, iar dacă aceasta este imposibil - nemijlocit după efectuarea operaţiunii sau după producerea evenimentului.

110. Potrivit foilor de parcurs din perioada 01.09.2013-30.09.2013, 01.07.2015-31.07.2015, 14.11.2016-18.11.2016, anexate la dosar se confirmă că combina de model John Deere 2266, nr. ***** se afla în proprietate SRL”Sipuş”, care elibera foile de parcurs pentru folosirea acesteia, inclusiv pe numele lui Ivaniţa Oleg.

111. Colegiul evidenţiază în potrivit pct.2.2.5 al contractului de vânzare-cumpărare nr.22 din 28.05.2013, cumpărătorul are obligaţia să efectueze asigurarea CASCO a combinei din cont propriu din 28.05.2013.

112. Totodată, se constată că asigurarea combinei de model John Deere 2266, nr.***** se efectua de către SRL"Sipuş", ceea ce se confirmă prin copiile următoarelor înscrisuri:

- poliţa de asigurare facultativă a autovehiculelor ***** la contractul de asigurare ***** din 28.06.201 (Autocasco), factura seria WH nr.5060560 din 28.06.2016 şi ordin de plată nr.387 din 29.06.2016 /f.d.58-60 vol.2/;
- poliţă de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto internă RCA din 01.07.2016, termen de valabilitate până la 03.07.2017, factura seria WA nr.1298689 din 01.07.2016, ordinul de plată nr.390 din 30.06.2016 /f.d.64-66 vol.2/;
- poliţa de asigurare facultativă a autovehiculelor ***** la contractul de asigurare ***** din 05.07.2017 (Autocasco), factura seria XI nr.0421476 din 05.07.2017 şi bon fiscal nr.000001 din 05.07.2017 /f.d.61-63 vol.2/;
- poliţă de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto internă RCA din 05.07.2017, termen de valabilitate până la 04.07.2018 /f.d.67 vol.2/.

113. Reieşind din probatoriul administrat, Colegiul conchide ca fiind declarativ argumentul apelantului GŢ"Ivaniţa Oleg Petru" privind dreptul de proprietate al dânsului în temeiul contractului de vânzare-cumpărare nr.22 din 28.05.2013, astfel, nu s-a confirmat executarea/consumarea contractului de vânzare-cumpărare nr.22 din 28.05.2013.

114. Referitor la cerinţa SRL"Sipuş" privind încasarea dobânzii de întârziere în mărime de 13873,53 lei pentru perioada 13.01.2018-05.01.2021, instanţa menţionează că potrivit art.585 Cod civil, în cazul în care, conform legii sau contractului, obligaţia este purtătoare de dobîndă, se plăteşte o dobîndă egală cu rata de bază a Băncii Naţionale a Moldovei dacă legea sau contractul nu prevede o altă rată.

115. Articolul 619 alin.1,2 Cod civil stipulează că obligaţiilor pecuniare li se aplică dobînzi pe perioada întîrzierii. Dobînda de întîrziere reprezintă 5% peste rata dobînzii prevăzută la art.585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel. Este admisă proba unui prejudiciu mai redus. În cazul actelor juridice la care nu participă consumatorul, dobînda este de 9% peste rata dobînzii prevăzută la art.585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel. Nu este admisă proba unui prejudiciu mai redus.

116. Obligaţiile sînt pecuniare dacă au ca obiect prestaţia de a da o sumă de bani. Întîrzierea în executarea obligaţiilor pecuniare are drept consecinţă plata dobînzii de

întîrziere, indiferent dacă debitorul a folosit aceşti bani în alte scopuri sau i-a reţinut cu rea-intenţie.

117. Dat fiind constatat din materalele dosarului că GŢ”Ivaniţa Oleg Petru” n-a achitat suma de 30000 lei în beneficul SRL”Sipuş”, care reprezintă una din tranşe, potrivit contractului de vânzare-cumpărare din 12.01.2018, ce urma a fi achitată la data încheierii contractului, debitorul GŢ”Ivaniţa Oleg Petru”, în temeiul normelor citate supra, este obligat la plata dobânzii de întârziere, care potrivit calculului anexat constituie 13873,53 lei.

118. A solicitat SRL”Sipuş” în acţiunea civilă încasarea de la GŢ”Ivaniţa Oleg Petru” a penalităţii în mărime de 5400 lei pentru perioada 10.07.2020-05.01.2020.

119. Potrivit art. 942 Cod civil după modificările din 01.03.2019, creditorul poate pretinde fie la încasarea dobănzii de întîrziere, fie la încasarea penalităţii. Deoarece SRL”Sipuş” nu a optat pentru una din ele, Completul, reieşind din faptul că a decis încasarea dobînzii de întîrzieer, dispune respingerea aceţiunii în latura încasării penalităţii.

120. Având în vedere faptul că acţiunea civilă înaintată de SRL”Sipuş” s-a admis parţial, acesta beneficiază de compensarea parţială a cheltuielilor de judecată.

121. Colegiul notează că în conformitate cu dispoziţiile art.94 alin.(1) Cod de procedură civilă, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părţii care a avut cîştig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acţiunea reclamantului a fost admisă parţial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporţional părţii admise din pretenţii, iar pîrîtului – proporţional părţii respinse din pretenţiile reclamantului.

122. Conform art.82, 90 lit.i) Cod de procedură civilă, cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat şi cheltuielile de judecare a cauzei. Din cheltuielile de judecare a cauzei fac parte: cheltuielile de asistenţă juridică.

123. SRL”Sipuş” a suportat cheltuieli pentru achitarea taxei de stat în prima instanţă în mărime de 1478,21 lei, şi în instanţa de apel pentru achitarea taxei de stat în mărime de 15958 lei.

124. Potrivit art.96 alin.1,1[1] Cod de procedură civilă, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părţii care a avut cîştig de cauză cheltuielile de asistenţă juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile. Cheltuielile menţionate la alin. (1) se compensează părţii care a avut cîştig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

125. Probatoriul cauzei confirmă faptul că SRL”Sipuş” în cadrul prezentului proces civil a fost reprezentat de avocatul Ocerednîi Roman în temeiul mandatului seria MA nr.1637852 din 25.10.2021 şi a suportat cheltuieli legate de acordarea asistenţei

juridice de către avocat în sumă de 4000 lei, potrivit bonului de plată din 25.10.2021 /f.d.144, 155 vol.1/.

126. Proporţional părţii admise din pretenţii, Colegiul consideră necesar de încasa de la GŢ"Ivaniţa Oleg Petru" în beneficiul SRL"Sipuş" cheltuieli de judecată în sumă de 18000 lei.

127. Distinct de cele enunţate, Colegiul ciivl şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Bălţi conchide de a respinge apelul declarat de GŢ"Ivaniţa Oleg Petru", admiterea apelului declarat de SRL"Sipuş", cu casarea integrală a hotărârii Judecătoriei Edineţ sediul Donduşeni din 21 decembrie 2022 şi emiterea unei noi hotărâri, după cum urmează: Admite parţial acţiunea civilă înaintată de SRL"Sipuş" către GŢ"Ivaniţa Oleg Petru" privind încasarea datoriei, penalităţii, dobânzii de întârziere, cheltuielilor de judecată. Încasează de la GŢ"Ivaniţa Oleg Petru" în beneficiul SRL"Sipuş" 30000 lei cu titlu de datorie, dobânda de întârziere în mărime de 13873 lei şi cheltuieli de judecată în sumă de 18000 lei, proporţional părţii admise din pretenţii. În rest acţiunea se respinge. Respinge acţiunea reconvenţională formulată de GŢ"Ivaniţa Oleg Petru" către SRL"Sipuş" privind declararea nulităţii actului juridic, recunoaşterea dreptului de proprietate şi încasarea sumei.

128. În conformitate cu dispoziţiile art.385 lit.c) Codul de procedură civilă, Colegiul civil şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Bălţi, -

decide:

Respinge apelul declarat de GŢ"Ivaniţa Oleg Petru".

Admite apelul declarat de SRL"Sipuş".

Casează integral hotărârea Judecătoriei Edineţ sediul Donduşeni din 21 decembrie 2022, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de SRL"Sipuş" către GŢ"Ivaniţa Oleg Petru" privind încasarea datoriei, penalităţii, dobânzii de întârziere şi cererea reconvenţională formulată de GŢ"Ivaniţa Oleg Petru" către SRL"Sipuş" privind declararea nulităţii actului juridic, recunoaşterea dreptului de proprietate cu emiterea unei noi hotărâri, după cum urmează.

Admite parţial acţiunea civilă înaintată de SRL"Sipuş" către GŢ"Ivaniţa Oleg Petru" privind încasarea datoriei, penalităţii, dobânzii de întârziere, cheltuielilor de judecată.

Încasează de la GŢ"Ivaniţa Oleg Petru" în beneficiul SRL"Sipuş" 30000 (treizeci mii) lei cu titlu de datorie, dobânda de întârziere în mărime de 13873 (treisprezece mii opt sute şaptezeci şi trei) lei şi cheltuieli de judecată în sumă de 18000 (optsprezece mii) lei, proporţional părţii admise din pretenţii. În rest acţiunea se respinge.

Respinge acţiunea reconvenţională formulată de GŢ”Ivaniţa Oleg Petru” către SRL”Sipuş” privind declararea nulităţii actului juridic, recunoaşterea dreptului de proprietate şi încasarea sumei.

Decizia este definitivă, fiind cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiţie în termen de două luni de la comunicare, prin intermediul Curţii Supreme de Justiţie.

Preşedintele şedinţei, judecător: Stela Procopciuc

Judecătorii: Elena Grumeza

Natalia Chircu